

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.
Začasno le enkrat ali dvakrat na teden.
Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, Velika Čolnarska ulica štev. 19.
Naslov za dopise: Ljubljana p. p. 168.
Naslov za telegrame: »Naprejš«, Ljubljana.
Čekovni račun štev. 14.398, (KDZ)

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din, začasno 10 Din.
Za inozemstvo 35 Din, začasno 15 Din.
Oglasi:
Prostor 1 x 55 mm 60 par, Mali oglasi:
beseda 60 par, najmanj 5 Din.
Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije za list so poštne proste.

Glasiło Jugoslovanske socialno demokratske stranke (JSDS).

Letnič VIII., šte. 46.
Četrtna »Naprejš« štetiika
izhaja 46 tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasiło Kmetsko-delavske zveze.
Stane letno 72 Din
mesečno 6 Din

Govor s. Möderndorferja

na zadnjem zasedanju okrožnega zbora v Mariboru.

Priključujem se zahtevi tov. Grčarja, da naj se točno izpolnjujejo zakoni in da se mora že sedaj obravnavati proračun za leto 1928/1929. Ne smemo se zanašati na razne nasvete ministrov, posebno še na takšne nasvete in predloge, ki prihajajo iz Belgrada. Če že nima okrožna skupščina denarja za delo, bi morala vsaj paziti na to, da se v okrožju izvršuje zakon. V današnjem času ljudstvo niti ne zahteva drugega kakor da se izpolnjujejo vsi zakoni, tudi tisti, ki so ljudstvu v prid, ne pa da se izvršuje zakon samo tedaj, kadar je to v kvar prebivalstvu.

Danes sem zvedel, da bo to zasedanje trajalo samo en dan. Če se bo to res zgodilo, potem smo prišli zastoj na sejo, oziroma prišli smo samo zato, da poslušamo poročilo zastopnika in predsednika okrožnega odbora. Stroški tega zasedanja so pa veliki. Imelo bi več koristi, če bi se ti dve poročili natisnili in nam izročili, kar bi stalo samo malenkost. Od samega poslušanja pa nimamo ne mi in ne ljudstvo nič.

Priznam pa težkoče okrožnega odbora, da je še danes tako, kakor smo že ugotovili mnogokrat, da nima odbor finančnih sredstev, da bi mogel kaj večjega ustvariti. Vendar pa bi si moral že v začetku napraviti načrt in smernice, po katerih bi delal. Če ni za izvršitev večjih načrtov sredstev, bi se pač moralo delati vsaj nekaj.

Predsednik poudarja v svojem poročilu ponovno, da je moral odbor štediti. To štedenje pa ne bi smelo iti tako daleč, da bi se štedenje spreobrnilo v škodo skupnosti. Okrožni odbor je na primer štedil tako, da je znižal plače delavstvu pri regulaciji. Ali je treba res štediti pri najnižjem, pri onih ljudeh, ki ustvarjajo? Štedenje tudi ne sme iti tako daleč, da uslužbenci pri okrožnem odboru delajo do polnoči in da delajo tudi ves ostali prosti čas. Vse to štedenje ne prinese dobička, kajti s tem zmanjšuje samo moči uslužbencev, ki bodo za delo čimprej nesposobni. Če odbor nima denarja za izvršitev večjih del, naj bi vsaj delal na to, da bi se v Sloveniji ščitil zakon. Nadurno delo je celo z državnim zakonom zaščiteno. Okrožni odbor pa gazi ta zakon. Če že štedi z denarjem, naj bi vendar vsaj ne kršil tega, kar že imamo.

Slušali smo, da ima odbor samo enega inženerja nastavljenega in da morajo za delo načrtov biti najeti

strokovnjaki od drugod. Tudi takšno štedenje ni na mestu. Da se izda za razne kmetijske tečaje za celo okrožje samo Din 15.000, se ne more imenovati štedenje, temveč se s tem dela le škoda.

Pa če že ni denarja, bi morala okrožna skupščina imeti vsaj oblast. Povedalo se nam je, da je okrožni odbor prevzel oblast nad občinami, da je pa to oblast prevzel samo nad onimi, ki so imele tedaj redne občinske odbore, ko je ta naredba izšla. To je čudna oblast!

Znano Vam je gospodje, kaj se tudi pri nas v Sloveniji že godi. Mi imamo lepo navado, da se trkamo na prsa, češ, da je pri nas vse najbolj v redu, da smo mi v Sloveniji, da se vrši pri nas vse zakonitim potom itd. Ali vendar temu ni tako. Vložil sem s tovariši že takoj, ko je pričelo prvo zasedanje, nebroj vlog, da se zaščiti samouprava kolikor se da in kolikor je še imamo. Mala je avtonomija, ali kolikor je še imamo, jo moramo varovati. In edina avtonomija, ki jo še imamo, je avtonomija naših občin. V času, ko sem bil jaz v zaporih, je okrožni zbor sklenil, da bo povzel vse korake v zaščito avtonomije mežiške občine. Ostalo je pri besedi in pri sklepu. Občina Mežica je bila razpuščena na predlog inozemskega podjetja. Za to občino še po enem letu niso bile razpisane volitve. Zakon določuje, da bi se morale volitve vršiti že po 6 tednih. Tu je prilika, da bi bila skupščina varovala vsaj zakon in prisilila faktorje, da izvršujejo zakon in dajo ljudstvu, kar mu po zakonu gre. Pri tem bi lahko okrožni odbor štedil, ker bi to prav nič ne stalo. Ta občina ne more upravljati svojega področja, ker angleška družba zakon obide, občani in država imajo pa škodo. Če pri nas zakon že ne velja, kadar je ljudstvu v prid, bi bilo to ljudstvo že srečno, če bi v tej angleški koloniji veljali vsaj angleški zakoni, če že ne morejo obveljati naši.

Imamo še drug slučaj. Ne samo, da se protizakonito vzame občini samouprava, zgodilo se je še celo, da so tisti ljudje, ki so skrbeli za občinski blagor in samoupravo, prepuščeni kapitalu, da jih preganja že leto dni. Podžupan Franc Blatnik in načelnik Krajevnega šolskega sveta Leopold Ozimic sta bila od angleške družbe odpuščena od dela že pred letom dni, ker sta delala za šolo in za občino to, kar zakon veleval. Imamo zakon o zaščiti delavcev, ki določa, da se obratni zaupniki podjetja ne smejo vreči na cesto. Angleška družba je vrgla ta dva odlična moža, ki sta obratna zaupnika, na cesto, in stradala že leto dni. Oblast pa stoji ob strani in dopušča, da inozemec gazi naše zakone. Okrožna

skupščina je sklenila, da bo ta dva človeka zaščitila, če je bil odpust protizakonit. Govorilo je najvišje sodišče, Stal sedmorice, ki je odločil, da sta oba protizakonito odpuščena in da bi jih podjetje ne smelo odpustiti. Okrožna skupščina pa še doslej ni ničesar ukrenila, čeprav je najvišje sodišče izreklo, da je to nezakonitost. Oba moža sta kljub temu na cesti. Naj bi oblast in okrožna skupščina razčiščevala vsaj take stvari in podvzela akcijo, da se pri nas vsaj zakoni spoštujejo, če že ni denarja za drugo delo. Če že ne veljajo zakoni v Belgradu, pri nas tega ne sme biti, kajti mi smo bili doslej ponosni na to, da naše uradništvo ni doslej sprejemalo bakšiša. Saj edino to smo podedovali iz toliko oblatene stare Avstrije, da smo podedovali uradništvo, ki je bilo doslej nepodkupljivo. Če pa ne bomo zabra-njevali, da tudi ta balkanizem ne bo prodril v avtonomno Slovenijo, tedaj bomo pač vršili samo pisarniške posle, ki nam jih bodo nalagali drugi, in ne bomo imeli nobenih pravic, nobene oblasti. Mislim pa, da bi za take pisarniške posle bila skupščina nekoliko predraga. Če smo Slovenci, si osvojimo vsaj oblast, ki nam po zakonu gre.

Podpredsednik Reich: Gosp. Möderndorfer, samo še par minut imate časa!

Möderndorfer: Bom pa končal. Apeliram na večino, da si začrta za bodoče delo točne smernice in da dá odboru nalog, naj dela vsaj v tem, da bo pri nas zaščiten zakon in da se bo delalo samo zakonito, ker vendar nič ne stane in je popolnoma v smeri poročila predsednika o splošnem štedenju.

Podpredsednik Reich: Gospod posl. Möderndorfer se je v svojih izjavah dotaknil današnje seje ... (v nemiru se ne čuje).

Posl. dr. Veble: Kar se tiče g. Möderndorferja je kritika namenjena predvsem na g. velikega župana. Mi vemo, da on ščiti samo zakone, ne glede na levo, desno, in zavračam vsako kritiko v tem oziru v imenu svojega kluba ...

Möderndorfer: Gospod dr. Veble je napravil zelo slabo uslugo sedanjemu velikemu županu s svojo obrambo, ker nisem trdil, da je sedanji veliki župan razpustil samoupravo občine Mežica, da bi se moglo smatrati, da je naperjeno vse samo proti njegovi osebi. S tem, da ga je dr. Veble hvalil, izgleda tako, da ga je treba hvaliti, da je on kaj zakrivil. Pričakoval sem baš narobe od večinskega kluba, da se bo ta namreč zavzel za občinsko samoupravo in tako pomagal velikemu županu bra-

Pregled organizacij JSDS in KDZ od februarja 1927 do julija 1927.

(Vpoštevaajo se samo oni člani, ki so plačali prispevke, in organizacije, ki so obračunale centralnemu tajništvu JSDS in KDZ v Ljubljani.)

Zaporedna št.	Stalna št.	Krajevne organizacije:	Rednih članov je bilo:					Zamudniki	Prispevki teh zamudnikov		1927 v juliju rednih članov	Izmed teh članov so zadnji mesec plačali po Din																			Centralno tajništvo je prejelo:														
			1927						Din	p																					pristopnine	70% prog. davka		Din	p										
			II.	III.	IV.	V.	VI.					skupaj	povpr. od člana																																
														Din	p	Din	p																												
1	3	Celje, mesto	18	12	16	14	9	18	25	20	12	9				2																													
2	4	Centrala	22	22	22	22	27				28	16	3	3	1	2	1	1			1																								
3	6	Črna I.	118	121	110	112	105				100	52	43	1	4																														
4	10	Gorje	5	5	5	10	11				14	3	5	5		1																													
5	11	Hrastnik I.	27	21	20	20	20				20	13	2	1	3	1																													
6	13	Jesenice	16	17	16	15	15	1	2	80	16	7	1	3	3	1																													
7	17	Ljubljana	29	30	30	28	27				25	10	1	3	1		5	2	1	2		1																							
8	18	Mežica	164	145	137	173	191	5	29	40	171	148	14	4	3	1																													
9	19	Mislinje	4	4	4	4	4				4	4																																	
10	21	Sv. Peter, p. Gor.	4	4	4	4	4				4	4																																	
11	22	Škale	36	29	29	34	29				41	40	1																																
12	25	Štore	30	30	28	33	32				34	31			2	1																													
13	27	Trbovlje	90	111	57	68	69	65	91	—	75	74			1																														
14	28	Velenje	15	15	15	22	21				19	15			2																														
15	29	Videm-Krško	9	6	6	6	6				7	1	3				1	1			1																								
16	30	Vrhnika	30	33	33	36	36				36	32	3									1																							
17	31	Zabukovca	5	5	5	5	5				4	3					1																												
18	33	Zg. Šiška	2	2	2	2	2				2	1																																	
19	41	Sv. Lovrenc na Poh.	10	10	10	10	10				10	8	1			1																													
20	42	Celje, okolica	32	20	27	17	12				16	13			3																														
21	43	Liboje	21	15	15	11	13				11	11																																	
22	46	Zgor. Bistrica	39	47	43	38	40				34	29	4		1																														
23	48	Prevalje	16	13	8	8	8																																						
24	49	Holmec	27																																										
25	50	Poljane n Škofjo Loko					5				10	10																																	
Vseh rednih članov ..			769	717	642	656	701	89	148	40	693	534	81	22	23	7	9	5	2	4	1	2	1	1		1	23	1425	90	2	07														
Zamudnikov			15	13	74	185	89					Progresivni davek zamudnikov																																	
												Pristopnine																																	
Vseh članov skupaj ..			784	730	716	841	790					Centralno tajništvo je torej prejelo v tem mesecu																																	

niti avtonomijo Slovencev, če bi jo veliki župan drugače rad osebno branil, pa mu Belgrad ne pusti. Toda gospodje, tu ne gre samo za pojem avtonomije slovenskega ljudstva, tu gre za obrambo 1400 ljudi pred angleškim kapitalom. Popolnoma drugo vprašanje je pa glede mojega napada, če še sedaj gospod veliki župan ni razpisal občinskih volitev v Mežici. Ne trdim, da jih on noče razpisati, saj je celo pismeno že naznanil, kdaj se bodo vršile. Toda jih ni. Iz tega moram smatrati, da bi jih osebno gospod veliki župan razpisal, ker gotovo ne bo sam svojevoljno prelomil besedo, ki jo je dal še vrhutega pismeno. Stvar je pa taka, da Belgrad ukazuje in da mora tudi gospod veliki župan parirati. Okrožna skupščina bi napravila velikemu županu gotovo samo uslugo — saj tudi on sam poudarja, da hoče delati samo po zakonu — če bi zahtevala, da se mora krivica popraviti in da mora prenehati vsako protizakonito preganjanje delavcev. Poglejte samo zakon o zaščiti države, najreakcionarnejši zakon, kar jih je sploh. Ta določa zasledovanje vsakega, ki hoče s silo in z zločini izpremeniti sedanji družabni in ekonomski red. Sedanjí družabni in ekonomski red izkorišča resnični narod — delavno ljudstvo, delavstvo pa hoče zakonitim potom sprobrniti ta krivični družabni in ekonomski red. To njihovo delo je v skladu z zakonom in ta njihova svoboda je zaščitená po ustavi. A kaj se pri nas godi? Kapitalist se obrne do poslanika v Belgradu in ta uporabi komunistično strašilo — in kapitalist je rešen s tem vsakega, katerega je označil za komunista. Tudi mežiško občino so na ta način razpustili. Hvalisamo se, da smo svobodni, da svobodno odločujemo itd. Če je ljudstvo res svobodno, bo pomagalo tistim uradnikom, ki hočejo svobodo, ki so za svobodo ljudstva, ne pa za svobodo izkoriščevanja potom kapitala. Ampak če hoče naš preprost narod takega človeka podpirati, pa je treba samo denuncirati, da je komunist. Belgrad si namreč predstavlja naše razmere kakor v Macedoniji in tudi dela z istimi metodami, kakor v Macedoniji. Slovenski proletariat pa je daleko že preko bombnih atentatov na generale itd. On hoče zakonitim potom udejestviti svoje težnje in nihče bi ne smel uporabiti proti njemu zakon o zaščiti države. Tudi v mojem okraju je dosti inteligence, ki resnično dela za narod, ki resnično hoče udejestviti avtonomijo Slovencev. Ampak proti njim se nastopa tako, da še napr. učitelje preiskujejo orožniki in da jih oblast šikanira na vse načine. Ti ljudje pa hočejo izvajati samo zakon, a oblast jih hoče vrhutega še osmešiti in osramotiti pred ljudstvom. Naš okraj je pa na državni meji in lepo sliko dobijo o nas oni onkraj — kakor pravijo — naši nesrečni neodrešeni bratje. Apeliрам na okrožno skupščino, da tudi tu povzdigne svoj glas in napravi konec tem nezakonitostim.

Veliki župan Schaubach: Gospodje poslanci! Jaz sem molčal, ker pa je gospod poslanec Möderndorfer smatral za potrebno, da je govoril dvakrat, sem se moral oglašiti k besedi. To priliko porabljam, da odgovorim g. posl. Baričeviču . . . na besede poslanca Möderndorferja pa moram odgovoriti: **Gospod poslanec je že večkrat poskušal spraviti v debato mežiške razmere. Vi niti ne veste, kaj je to za nas, Mežica je postala za nas že nekak nov upravni problem in to po zaslugi g. Möderndorferja. To je v tem, da je ona občina in oni šolski odbor tako zadolžen, da iščemo sredstva, kako bomo oni dve upravi spravili v tek. To je naloga sedanjega gerenta, ki je sposoben gospod.** (O tem, kako je gerent sposoben in kako je z zadolžitvijo, poglej »Ugovor proti mežiškemu proračunu«, ki ga sočasno objavljamo. Na podlagi teh števil bo vsak onemel ob sposobnosti mežiškega gerenta in kako gospodje iščejo spraviti te dve upravi zopet v tir. Menda mislijo, da je rakova pot najprimernejša. Op. ur.) **Ko se bo to rešilo, si bo ljudstvo izvolilo svoje mandatarije.** Nepotrebno je, da g. Möderndorfer

Za zajutrek - za južino Ž I K A

je najboljša ržena žitna kava

dorfer omenja razne preiskave napram učiteljstvu. Državna oblast ima in bo vedno izvajala pravico, da ravno proti učiteljem nastopa z vso energijo, če opazi, da tako v šoli ali izven nje ne delajo tako, kakor bi se spodobilo. Proti marsikomu bi bilo potrebno nastopati . . . (ploskanje v dvorani, da se govor ne sliši). Tako je tudi prišlo mnogo pritožb proti učiteljstvu baš iz prevaljskega okraja, in jaz nisem nič — bilo je za časa mojega dopusta — jaz sem dejal na to, da se ni nič zgodilo drugega kakor to, da se stvar preišče in se je preiskala. Ako niso nič zakrivali, se jim ne bo nič zgodilo, ako pa so krivi, bodo kaznovani. (Ploskanje.)

(V zapisniku so najvažnejše reči iz govora izpuščene ali pa tako stilizirane, da je misel popolnoma pokvarjena. Tudi v odgovoru velikega župana Schaubacha so izpuščeni nekateri napadi na učiteljstvo, ali pa popolnoma omiljeni.)

Najboljši šivalni stroj in kolo je edino le GRITZNER in ADLER



za dom, obrt in industrijo v vseh opre mah. Istotam pletilni stroj DUBIED.

Pouk v vozenju brezplačen. — Večletna garancija. Delavnica za popravila. Nizke cene, tudi na obroke.

JOSIP PETELINC, Ljubljana blizu Prešernovega spomenika.



Ugovor proti mežiškemu proračunu.

S. Vinko Möderndorfer, okrožni poslanec in bivši učitelj v Mežici, je vložil sledeči ugovor:

Okrožnemu odboru mariborske okrožne skupščine v Mariboru.

Občinskemu in šolskemu proračunu občine Mežica za l. 1928, ki ga je sestavil in odobril g. vladni komisar v sporazumu z gerentskim svetom na nejavni seji dne 16. novembra 1927, ugovarjam v zakonitem roku.

Predvsem protestiram proti temu, da je bila proračunska seja nejavna, ker za to ni nikakega zakonitega razloga.

Ugovarjam pa proračunu: 1.) proti splošni osnovi tega proračuna, 2.) proti posameznim postavkam.

I. Razpust občinskega odbora je bil utemeljen s potrebo, sanirati in konsolidirati finančno razmerje mežiške občine, iz česar sledi, da je bil imenovan občinski komisar zato, da finance uredi.

Ob razpustu občinskega odbora v začetku meseca novembra 1926 je bil položaj tale:

Občina skupno s kraj. šolskim svetom je dolgovala mežiškemu rudniku Din 2,500.000, Okrajni hranilnici v Slov. Gradcu Din 700.000, neporavnani gradbeni računi

za novo šolo so znašali okoli 800.000 Din, skupno torej okoli 4.000.000 Din dolgov. Po takratnem stanju bi morala občina odplačevati letno 500.000 Din in obresti rudniku, posojilnici okoli 150.000 Din, neporavnane gradbene stroške pa bi bila občina plačala z že zagotovljenim posojilom.

Kritje za ta odplačila bi bil občinski odbor dobil:

1.) Po zakonu z dne 27. oktobra 1871, kor. dež. zakonik št. 22, mora mežiški rudnik prispevati polovico gradbenih stroškov za novo šolo, t. j. okoli 2.000.000 Din brez občinskih, ozir. šolskih doklad.

2.) Rudnik se je s pogodbo, ki jo je sklenil s krajevnim šolskim svetom v Mežici dne 16. septembra 1925, zavezal plačevati šolske doklade po relaciji iz l. 1924, če bi se njemu v prid spremenil davčni predpis v poznejšem času, oziroma to diferenco odpisati od posojila. Ker bi bil občinski odbor sestavljen preteklo leto proračun z uveljavljenjem te pogodbe in bi bil torej lanski proračun za okoli 1.200.000 Din večji od proračuna, ki ga je sestavil g. vladni komisar, ne oziraje se na to pogodbo, bi se bili občinski dolgovi zmanjšali nadalje za to vsoto. Na tem ne bi mogel čl. 82 fin. zakona za l. 1927/28 ničesar spremeniti, ker se je rudnik za vse slučaje zavezal s pogodbo.

2.) Krajevni šolski svet ima iz l. 1924 terjati od rudnika znesek 1.250.000 Din od neplačanih doklad.

Občinski odbor bi bil gotovo našel eventualno s sporazumom s svojimi upniki in dolžniki tako likvidacijo svojih izjemnih finančnih razmer, da bi bile finance mežiške občine ob času, ko vlagam ta ugovor, gotovo že povsem sanirane. Sanacija na način, kakor je razloženo v točkah 1 do 3, bi bila tudi edino zakonita in v korist občine.

Način, kakor skuša sanirati finance g. vladni komisar, se ne more imenovati sanacija,

1.) ker g. vladni komisar doslej ni uveljavil niti poskušal uveljaviti določila § 22 zakona z dne 27. oktobra 1871 kor. dež. zakonik št. 23, katero določilo je razloženo zgoraj pod točko 1.),

2.) ker ni ne lani ne letos uveljavil pogodbe, ki jo je sklenil kraj. šolski svet z rudnikom, po kateri je čl. 82 fin. zak. za l. 1927/28 za občino Mežica praktično brezpredmeten,

3.) ker ni skušal realizirati terjatve navedene zgoraj pod točko 3., čeprav bi se bil moral podati v tej zadevi bržkone v pravde. Pač pa se je pustil g. vladni komisar večkrat tožiti in je kolikor mi je znano te pravde večinoma zgubil, s čimer je naprtil občini nepotrebne izdatke,

4.) ker plačuje raznim dobaviteljem zamudne in bančne obresti, namesto da bi bil poskrbel ceneno posojilo, do česar je vezan po svoji dolžnosti kot komisar.

5.) ker je pod njegovim gerentstvom bil imenovan konkurenčni odbor, ki je naložil 118 % doklad za prezidavo župnišča in cerkve in raditega obremenil mežiške davkoplačevalce za preko 400.000 Din, kar ni nikakor bilo tako nujno, da bi se moralo zgoditi baš v času saniranja občinskih financ.

II. Postavka III izdatkov. Znesek 30.000 Din za občinskega načelnika je previsok, ker njegova eksistenca ni odvisna od službe in dolžnosti vladnega komisarja. Tudi njegovi potni stroški ne morejo biti tako veliki. Ugovarjam tej postavki predvsem radi tega, ker ni v nobenem razmerju s postavkami za mnogo potrebnejše stvari. Šolski proračun n. pr. predvideva za opravo in opremo, učila, knjige in šolske potrebščine za revne šolske otroke, šolarsko in učiteljsko knjižnico, pribor za pouk, pisarniške potrebščine za osnovno šolo samo 6671 Din, za meščansko šolo pa 10.000 Din — torej obe šoli dobita malenkost več, ko polovico nagrade za g. komisarja.

Postavka VIII, izdatki za zdravstveno oskrbo, je premizka. V občini živi okoli 800 delavskih družin, za

Lev Nikolajevič Tolstoj:

Patriotizem in mir.

(Priredil Vinko Möderndorfer.)

(Dalje.)

IX.

Po končanem pogovoru smo šli zopet na travnik. Naš gost je upal pridobiti pri kmetih več priznanja za svoje ideje. Prosil me je, naj staremu in bolehnemu kmetu Prokofjevu, ki je kljub težki kili vztrajno delal in z nami kosil, prevedem njegov bojni načrt proti Nemčiji, ki je bil tak, da naj se od obeh strani, od Francije in Rusije pritisne na Nemčijo.

Francoz mu je vrhutega razlagal svoj načrt nazorno s tem, da je pritisnil svoje bele prste na obe strani raševinaste in prepotene koščeve srajce.

Dobro se spominjam, kako dobrovoljno in začudeno se je nasmehnil Prokofjev, ko sem mu razložil smisel Francozovih besed in kretanj. Očitno je smatral ta predlog, tako stisniti Nemce, za šalo, ker ni mogel razumeti, da bi mogel odrasel in olikan človek, ne da bi bil pijan, resnično želeli vojno.

Smehljaje je vrnil šalo s šalo: »Če ga bomo tako stiskali od obeh strani, ne bo mogel ne naprej in ne nazaj, nekje ga bomo pa vendar morali izpustiti.«

Ta odgovor sem prevedel svojemu gostu.

»Recite mu, da mi Ruse ljubimo,« je prosil.

Tem besedam se je Prokofjev še bolj čudil kakor pa predlogu stisniti Nemce in je postal nezaupljiv.

»Odkod je prišel?« je vprašal.

Pojasnil sem mu, da je bogat Francoz.

»In zakaj je prišel k nam?« je vprašal dalje.

Ko sem mu odgovoril, da je prišel k nam v upanju, da nas pregovori za zvezo s Francozi v slučaju vojne z Nemčijo, je postal Prokofjev očitno nevoljen, obrnil se je k ženskam, ki so sedele zraven njega na kupu sena in jim zaklical z jeznim glasom, ki je nehote izdal, kako je postal vznemirjen radi tega pogovora, naj vendar pograbijo še ostalo seno:

»No, ve lene vrane, ve vendar vse spite! Se vam menda prav nič ne mudi pritisniti Nemce! Glejte vendar, seno še ni obrnjeno, potem o stiskanju v sredo niti govora ne bo!« Nato, kakor da bi se bal, da je užalil našega gosta, je še dodal z dobrohotnim smehom in pokazal svoje obrabljene zobe: »Pojdi rajši in delaj z nami in pripelji še Nemce s seboj, ko bomo končali, pa napravimo veselico in so zraven lahko potem tudi Nemci. Tako je!«

Tako je odgovoril Prokofjev, prijel z roko z napetimi žilami grablje, jih dal čez ramo in odšel za ženskami.

»Oj, pridni mož!« je smeje zaklical vljudni Francoz in s tem je končalo njegovo diplomatsko poslanstvo med ruskim ljudstvom vsaj do nadaljnega.

Kakšna razlika je bila v zunanosti teh dveh mož! Francoz v obleki najnovejšega kroja, njegov obraz razodeva svežost in eleganco, glava pokrita z visokim klobukom, s svojimi belimi rokami, ki še nikoli niso pozikusile dela, kaže, kako naj bi stisnili Nemce. Ruski kmet pa neokreten, naprašen in s senom v lasih, zarjav od solca in upognjen od trdega dela, je kljub svoji težki kili in od dela zabrekli prstom vedno delaven, v obleki lastnega izdelka, v izrabljenih čevljih iz drevesne skorje, gre z velikim tovorom sena na hrbtu z umerjenim korakom, da se po nepotrebem ne utruji, kakor imajo navado vsi delavci. Ta različna zunanost teh dveh mož mi je razjasnila marsikaj, kar mi je bilo od časa svečanosti v Toulonu in Parizu nejasno in nerazumljivo.

Eden je predstavnik razreda, ki ga vzdržuje ljudstvo s svojim delom in ki v zahvalo uporablja ljudstvo za »krmno topovom«, drugi pa je prav ta »topovska krma«, ki preživlja in vzdržuje one, ki tako z njim ravnaajo.

X.

»Ampak Franciji sta bili odvzeti dve provinci, Ljubeci materi so oropali njene otroke — Rusija ne more dovoliti Nemčiji, da ji predpisuje zakone in ji vzame njeno zgodovinsko poslanstvo na vzhodu, ali pa da bi

prišla v nevarnost, kakor Francija, in zgubila Baltiške province, Poljsko ali Kavkaz! Nemčija ne bo trpela, da bi izgubila prednosti, ki si jih je pridobila s tolikšnimi žrtvami, in Anglija nikomur ne bo prepustila svoje nadoblasti na morju.«

Po takih besedah sodijo, da so Francozi, Rusi, Nemci ali Angleži pripravljeni žrtvovati vse, samo da si pridobe izgubljene province, da utrdijo svoj vpliv na vzhodu, da obvarujejo svojo narodno enotnost in da obvladajo morje.

Domneva se, da je patriotizem prvič »vsemu človeštvu naraven«, drugič pa »tako vzvišeno moralno čustvo«, da je treba z njim opojiti vse, ki še niso patriotični.

Resnično pa ni ne eno ne drugo. Živel sem pol stoletja med ruskim ljudstvom in niti enkrat nisem slišal ali videl med tem časom v veliki masi delavnega razreda kakega manifestiranja ali kakega drugega izraza tega patriotičnega čustva, če ne vpoštevam onega patriotičnega besedičenja, ki ga uče na pamet iz knjig ali pa v armadi in ga nato prežvekuje površni in pokvarjeni del ljudstva. Nikoli nisem našel v ljudstvu kakega izraza patriotizma, pač pa sem pogosto slišal pri najčastljivejših in resnih delavcih izraze nebržnosti in zaničevanja vsake vrste patriotizma. Isto sem mogel opazovati tudi pri delavnih razredih drugih narodov, kar so mi potrdili tudi izobraženi Francozi, Nemci in Angleži.

Delavni ljudje so s skrbjo, kako bodo preživljali sebe in svoje družine, tako obremenjeni, da jim ni mogoče zanimati se za politična vprašanja, ki izvirajo iz patriotizma.

Delavca ne zanimajo vprašanja kakor vpliv Rusije na vzhodu, enotnost Nemčije, osvoboditev izgubljenih provinc ali odcepitev tega ali onega dela države. — ne samo radi tega, ker navadno ne pozna razmer, ki povzročajo taka vprašanja, temveč ker so njegovi življenjski interesi popolnoma neodvisni od države in politike. Nič ni mar delavcu, kako se določi ta ali ona meja, v čigavi posesti je Carigrad, če sta Saksonska in Brunšvik člana Nemške zveze ali ne, če pripada Avstralija in Montebello

povzdigo potrebnih higijskih naprav znesek 4100 Din ne zadostuje. Seveda je ta zahteva upravičena le, če se priznava tudi delavcu, da je človek, da je eden izmed najvažnejših gospodarskih faktorjev in da je občan in državljani ne samo glede dolžnosti, temveč tudi glede pravic. Opozarjam samo na širjenje jetike in na stanovanjsko higijeno.

Pri postavki IX pogrešam skrb za brezposelne. To je za tako industrijsko občino, kakor je Mežica, nujna zadeva. Opozarjam na to, da sta že več ko leto dni brezposelnih dva bivača člana občinskega odbora, zaščiteni po zakonu, tretji sicer formalno ni tako zaščiten, krivica se mu pa godi kljub temu.

Pri postavki X naj se ne odobri povišanje zneska pod točko b). Ni potrebno namreč delati ceste, ki jo rabi samo ena oseba in še ta neredno. Sicer je pa itak že konkurenčni odbor obremenil davkoplačevalce za preko 400.000 Din.

Pri postavki XI ne razumem tako nenadne skrbi, kako naj se ta postavka modificira, ko je bil radi prejšnje postavke sklenjen proračun tako velikodušno. Tu gre vendar za stvari, ki so v korist vsem občanom. Obrtno-nadaljevalna šola je potrebna in nujna in izdatek za njo se mora najti, ne da bi se radi tega morala prikrajšati enako potrebna kmetijsko-nadaljevalna šola.

Pri postavki XII je razvidno samo to, da dobi ljudska in meščanska šola od vsote 349.017,39 Din samo nekaj nad 41.000 Din. Ves ostanek gre menda za obresti, davek, najemnino, kurjavo in za vzdrževanje šolskega poslopja. Če primerjamo te izdatke za prosveto z izdatki, ki jih je naložil konkurenčni odbor, vidimo, da gre sanacija za tem, da se meščanska šola uniči. Tako prosvetna politika je kratkoročno nekulturna. Radi tega predlagam, da se postavka XII d) za šolo v Mežici v celoti zavrne, g. vladnemu komisariju pa naroči, da ob enem z novim proračunom predloži detajliran sanacijski načrt.

Radodaren je proračun zopet v postavki XIII a) za cerkvenika v Mežici, ker določa zanj 10.144 Din. Cerkevnik in organist v Mežici opravlja poleg svoje cerkvene službe še službo poslovojdje podružnice I. Delavskega konsumnega društva v Mežici in je prav za prav to njegov glavni poklic in ne gre, da bi občina, ki mora sanirati svoje finance, vzdrževala še nastavljenice kons. društva. Ker dobiva podporo tudi od rudnika, kolikor mi je znano in gotovo tudi nagrado od župnika, mi je ta radodarnost tem manj razumljiva in opravičljiva; ker na primer občinski sluga in redar, ki je celo ob nedeljah v službi, ne dobi na leto 10.000 Din plače. Prevaljska občina, ki ni majhna in ji ni treba sanirati financ pod vladnim komisarijatom, prispeva za svojega cerkvenika in organista samo 3.788,77 Din. Enak znesek bi zadostoval tudi v Mežici.

Zato pa seveda ni v celem proračunu nikjer nobene postavke za omiljenje velike stanovanjske bede v Mežici, čeprav sem na to opozoril g. vladnega komisarja. Tudi občine z najreakcionarnejšo večino v svojih odborih se trudijo odpravljati pomanjkanje stanovanj. Ugovarjam tudi načinu, na katerega namerava g. vladni komisar kriti proračunske izdatke. Finančni zakon za prihodnje leto še ni sklenjen. Vendar pa g. vladni komisar sklepa občinski proračun tako, kakor da je čl. 82 fin. zak. za l. 1927/28 stalno v veljavi. Ta člen je bil v finančnem zakonu po izjavi načelnika največje slovenske stranke vtihotapljen in obsojen od vse javnosti. Upravičeno se torej lahko pričakuje, da protustavni člen 82, oziroma slična določila prihodnje leto odpadejo, ker ne gre, da bi kmetje in drugi mali davkoplačevalci morali plačevati 300 %, veliki pa 200 %.

Ne delam si iluzij, da bom s svojim ugovorom v današnjih časih in razmerah uspel takoj. Smatram ta ugovor za zadevo vesti, njegova rešitev je pa odvisna od čute odgovornosti pred zgodovino.

Möderndorfer, I. r.

'Angliji — še celo to mu ni mar, kateri vladi mora plačevati davke in v katero vojsko mora pošiljati svoje sinove.

Za delavca je pa zelo važno, kakšne davke mora plačevati, kako dolgo mora služiti vojake, koliko mora plačevati od svojega posestva in kako se mu plača njegovo delo — vprašanja, ki so skoraj neodvisna od državnih in političnih interesov.

V tem je tudi vzrok, da se kljub vsem energičnim sredstvom, ki jih uporabljajo vlade, da poglobijo patriotizem in ugonobijo socializem, vendarle socializem vedno bolj širi med ljudstvom, dočim patriotizem vedno bolj izginja. Samo vladajoči razredi, katerim koristi, ga še poznajo.

Če si izjemoma, kakor nedavno v Parizu, patriotizem osvoji tudi masa, je vzrok le v tem, da podležejo masa posebnemu hipnotičnemu vplivu vlade in vladajočih razredov. Tak patriotizem traja le dotlej, dokler traja hipnotični vpliv.

V Rusiji hočejo n. pr. prepojit ljudstvo s patriotizmom v obliki ljubezni in vdanosti do vere, carja in domovine in to z izredno vztrajnostjo in z vsemi sredstvi vlade, cerkve, šole, literature in vseh mogočih pompozni obredov. Nad sto milijonov delavcev, ki nezasluzeno uživajo sloves, da so vdani veri, carju in domovini, so pa vendarle ljudstvo, katerega patriotizem nikakor ne more osvojiti.

Rusko delavno ljudstvo največkrat niti ne pozna oficijalne ortodoksne cerkve, kateri naj bi bilo tako vdano, in če jo slučajno spozna, jo brž zapusti in gre raje v nacionalizem, to je, pridruži se veri, katere ni mogoče napadati in je radi tega ni treba braniti. Vkljub stalnemu energičnemu pritisku k vdanosti, mu je car toliko, kakor vsaka avtoriteta, bodisi ga mrzi ali pa ga popolnoma pušča v nemar. Domovine in sploh česa izven svoje vasi in najbližje okolice ne pozna, ali pa sploh ne razlikuje med to in ono deželo. Tako, kakor so se poprej Rusi izseljevali v Avstrijo ali Turčijo, tako gredo sedaj z isto ravnodušnostjo v Turčijo ali na Kitajsko.



Din 159⁹⁰ - Snežni čevlji brez krzna!

VOIKA

Ljubljana

nasproti Mestnemu domu.

Lastna popravilnica snežnih čevljev, galoš in čevljev vseh znamk Vam popravi vsak par v teku pol ure.

Pletilni stroji najnovejšega patenta »Ideal«, nemškega izdelka, so edina in najugodnejša prilika za trajni in dober zaslužek. — Pouk in pojasnila daje: Franc Kos. Ljubljana, Židovska ulica šte. 5.

IV. Skupščina Delavske zbornice za Slovenijo.

(Nadaljevanje.)

Alojzij Leskošek: Kljub temu, da je DZ dolžna in predvsem v to poklicana, da štiti delavstvo na vsej črti, vendar ni v znanem mežiškem slučaju štutila po zakonu zaščitene obratnih zaupnikov, da, niti svojega lastnega člana ni štutila. Preganjani so bili med drugim zato, ker so dajali delavcem »previsoke« plače, a DZ ni proti temu sploh na nikakršen način nastopila. Za delavske produktivne zadrage ni storila DZ ničesar, dasi so vsekakor več nego delavske kuhinje ali brezposelna podpora 4 krat po 5 dni po 20 Din, kajti mnogo bolj in z manjšimi sredstvi bi bil delavec zaščiten, če bi bile podpirane delavske produktivne zadrage, ki bi brezposelnim dale dela in za služka. Na ta način bi se delavski razred tudi gospodarsko osamosvojil. Odvisnost DZ od ministrstva za socialno politiko je najboljši dokaz, da je to pot treba ustopiti, drugače DZ ne bo mogla mnogo doseči, da se dvigne zavest delavstva, kajti minister je zastopnik nasprotnega razreda. Sinočnji shod o odpustu železničarskega zaupnika Stankota je nov dokaz za reakcijo, ki je ne bomo premagali, dokler bo veljala delavska mezda 6 ali 7 Din na uro za kaznivo.

Josip Ravnik: Važni predlogi in računski zaključki bi se morali dati delegatom z vsem potrebnim materialom v roke vsaj 2 meseca pred skupščino, da se lahko pripravijo. Glede stanovanjskega vprašanja je napačno, da se je DZ zavzela za valorizacijo stanovanj. Dokler se ne valorizirajo delavske plače, ni mogoče valorizirati stanovanja. Dalje ugotavljam vpričo zastopnika ministrstva za socialno politiko, da podjetja ne priznavajo delavskih zaupnikov in ga prosim, naj ukrene vse potrebno, da se bo zakon upošteval. Tudi glede delavske obleke tam, ker se obleka posebno kvari, je zadnji čas, da DZ s pomočjo inspekcije dela doseže, da dobijo delavci pripadajočo posebno obleko.

Ivan Gajšek: DZ je razredna predstavica vsega delavstva. Treba je, da smatramo to hišo kot skupno last, da predstavljamo delavski razred kot enoten. Slišali ste tajnika, kako so podjetniki v Belgradu na anketi nastopili proti delavstvu, proti pravilniku o delavskih zaupnikih in za revizijo zakona o zaščiti delavcev. Vlada stoji na boljšem stališču. Zato naj DZ gre po poti, ki jo je začrtal klub krščanskih socialistov, da dela za vse delavce enako. Enotnost nam je absolutno potrebna proti delodajalcem in velekapitalu. V poročilih zapisano delo je skupno delo. Če pride v DZ marksist ali narodni socialist, naj ve, da prihaja v skupni dom. V tem smislu moramo delati naprej, da si bomo delavci vseh struj lahko podali roke k skupnemu delu, potem bodo lahko tudi razne organizacije prirejele skupne shode. Razlik še dolgo ne bomo odpravili. Če se koljejo organizacije med seboj, nima delavstvo nič koristi od tega. Včeraj sta bila tu dva shoda, na enem se je napadalo, na drugem pa se je podajala roka vsem (tudi krščanski socialisti so namreč priredili shod paralelno s shodom proti odpustu železničarskega tajnika Stankota, ki je bil odpuščen za časa, ko je bil krščanski socialc minister za socialno politiko. Na tem shodu so prožili roko vsem, v vladi tudi vsem, samo zaupniku ne. Op. ur.).

Rudolf Juvan: Predvsem je treba zahtevati, da se rešujejo gospodarska vprašanja in to edinole z gospodarskega stališča, politiko pa vstran! Opažamo pa, da se zanašajo sem politična vprašanja. Kakor zakon o zaščiti delavcev, tako je važen tudi zakon o zavarovanju delavcev in v institucije delavskega zavarovanja se tudi ne sme vnašati politika. Veš sem, ko slišim lepe govore tovarišev Žužka in Gajška, da delajmo skupno, za vse brez razlike. Žal so to le besede, v dejanju pa je drugače. Na nepravilen način je bilo razgnano ravnateljstvo OUZD in to pristransko, v novem ravnateljstvu prevladujejo pristaši Gajškove struje (Kršč. socialisti zaženejo hrup: Ali vam je žal?!) Nikdar nisem bil prijatelj nasilja in tudi tu ne. Žužek in Gajšek prožita tukaj roko, a nista zagovarjala tega naziranja tam, kjer je bilo treba (Gajšek: smo ga!) Razgnali ste tudi razsodišče pri OUZD in imenovali nove porotnike, kjer imate večino vi. Podobno tudi pri posredovalnicah za delo. (Kršč. socialisti: Kakor ste vi z nami delali, tako delamo mi z vami!) Da nas to boli, delate medklice, toda ne zato, temveč vam očitamo to radi vaše neodkritosrčnosti, kajti če se tako dela, potem so besede o skupnosti le fraze. Kdo nam more očitati, da naše delo ni bilo v interesu celokupnega delavstva? Mi smo lojalno delali. Žele bi, da se popravi krivice, če vam je na skupnem delu leželo. (Kršč. socialisti: Kdaj boste pa vi popravili?) Če bomo imeli vedno po dve garnituri, ne bo nikdar napredka. (Dalje prih.)

Na protest zavednih smo morali hočeš nočeš najti prostor za pregled org. obračunov. Res je, da bi nezavedni lahko mislili, da jih ne objavljamo zaradi nazadovanja, ki ga hočemo prikriti.

Iz Sv. Lovrenca na Poh. Patriotizem se ohlaja ... namreč pri naših trgovcih ki so imeli dne 1. dec. prodajalne cel dan odprte (zaprto je bilo med mašo), dočim je menda še v veljavi naredba, da morajo biti vse trgovine ta državni praznik zaprte. Tako so se glasila tudi poročila trg. gremijev. Ker pa so se morale lani 17. dec. tukaj trgovine zapreti, ko so bile lahko odprte v Mariboru, smo res radovedni, po kakih naredbah se ravna naša orožniška stanica. **Trg. nastavljenec.**

Preklic. Podpisani Jakob Štruc, rudar in zadrugi delegat druge rudarske skupine v Trbovljah, preklicujem javno vse očitke, katere sem dne 6. t. m. na sestanku druge rudarske skupine v Hrastniku iznesel zoper župana g. Sitterja kot neutemeljene ter se mu zahvaljujem za odstop od sodnijskega postopanja zoper mene. Moj zagovor napišem v prihodnji številki, iz katerega bo razvidno, jeli bil preklic potreben. Trbovlje, dne 12. dec. 1927. J. Štruc I. r.

Mrtvi kapital.

V Sv. Lovrencu na Pohorju stopa proletariat v prve vrste razrednega boja, zato se začenjajo proti njemu protizakonita nasilstva. Pri zadnjih državnoborskih volitvah je tamkajšnje delavstvo oddalo 36 glasov za našo listo, 36 mož se je našlo v občini, ki vedo kaj hočejo. Mrtvi kapital, cerkveni kapital, ki sicer nosi lepo firmo Slovenske ljudske stranke, se je ustrašil teh borcev in se zvezal z nemškim kapitalom, da bi tako zastavil pohod št. Lovrenškega proletariata. Mariborski veliki župan je pozabil, ko je razpisal v nekaterih občinah nove občinske volitve, vprašati cerkveni in nemški kapital v št. Lovrencu, če sme tudi v tem kraju dati ljudstvu pravico, da si izbere svoj občinski zastop. Volitve bi se morale vršiti dne 11. decembra. Med tremi kandidnimi listami je bila delavska lista prva. Druga lista je bila nemškokerikalna in tretja pa demokratska. Prva lista je imela 4. decembra svoj volilni shod, ki je pokazal, da je možnost, da delavstvo dobi v občini če že ne absolutne večine, pa gotovo tako močno relativno večino, da se tudi v Sv. Lovrencu ne bo delala občinska politika brez privolitve delavstva. Mrtvi in nemški kapital je obupal nad svojo zmago in usmeril vse svoje delo na to, da dobi občino brez boja v svoje roke.

Našli so dva ustraševana delavca, ki sta utajila, da bi bila podpisala delavsko listo, tretjega pa so pripravili do tega, da je podpis preklical. Okrajni glavar je brž ustregel mrtvi in nemški roki in razveljavil delavsko listo, vrhutega tudi še demokratsko, tako da se volitve 11. decembra niso vršile, češ, ker je ostala samo ena lista, nemško klerikalna, so njeni kandidati brez volitve izvoljeni.

Napravili smo pritožbo, v kateri smo povedali, da je razveljavljanje naše liste protizakonito in da je edino naša lista zakonita. Pritožili smo se tudi radi poslovanja okrajnega glavarja, ki je kljub temu, da so mu bile navedene priče, katere so bile prisotne pri podpisovanju liste od teh treh osporjenih kandidatov, vendarle našo listo razveljavil, ne da bi zaslíhal te priče. Nič ne bo pomagalo črni roki, volitve se bodo vršile in pri teh volitvah bo padel tudi št. Lovrenc v oblast proletariata. Kdor hoče zajahati konja od zadaj, dobi brco.

V nedeljo dne 18. decembra se bo vršil v št. Lovrencu protestni shod radi teh protizakonitosti.

Velenjski revir.

Dne 27. novembra so se vršile v občinah slovenskega okraja občinske volitve.

Klerikalna »Pravica« št. 49 piše, da je v Škalah pri Velenju Slov. lj. stranka »sijajno zmagala«. Resnica je ravno nasprotno.

Volila sta 302 volilna upravičenca. Naša Kmetosko delavska zveza je dobila 108 glasov in 6 odbornikov, Slov. lj. stranka 125 glasov in 7 odbornikov (ne osem), Arlič 69 glasov in 4 odbornike. Dne 1. decembra se je vršila volitev župana in občinskih svetovalcev. Na Arličev predlog je bil izvoljen za župana g. Ivan Oštir, pri volitvah občinskih svetovalcev so pa volili Arlič in njegovi tovariši z nami, tako da pripada en svetovalec SLS, eden Arliču in dva Kmetosko delavski zvezi. Da bo laž »Pravice« še bolj očitna, pripominjamo, da je dobila SLS leta 1923 v Škalah 195 glasov, Möderndorfer pa 54, pri letošnjih občinskih volitvah SLS 125, KDZ pa 108.

V Velenju je dobila SLS v letu 1923 283 glasov, Möderndorfer 76, Makuc 23, pri letošnjih volitvah SLS 223 glasov, naši in dekalisti pa skupaj na skupni listi 150 glasov. Uspeh bi bil še večji, ako ne bi Valenčak vložil separatne liste, na katero je vkljub 50 podpisom dobil le 39 glasov.

Poleg tega je bila vložena lista takozvanih krščanskih socialistov pod imenom »Zveza malih kmetov, obrtnikov in delavcev«. Glavni agitator za to listo je bil g. Vekoslav Zajc, ki je delil v letu 1926 brezposelne podpore Delavske zbornice.

Kakor znano, je klerikalna centrala JSZ predložila Delavski zbornici potrdila, da je v dobi od februarja 1926 do 1. maja 1927 razdelila v Velenju 15.455 Din brezposelne podpore. Ko je sodrug Pevec razkrinjal goljufije, ki so se vršile s tem denarjem, so se klerikalci hoteli izmuzniti na ta način, da so na rudniku razglasili, da so dovolili Zajcu odtegniti 3300 Din za »Pravico« in članarino.

Da jim ni šlo za brezposelnost, je dokaz to, da so vse podpore ustavili, ko se ni dalo več goljufati.

Ker je v isti dobi velenjsko delavstvo plačalo približno isti znesek v Del. zbornico, je menda vsem jasno, da so vsi delavci podpirali klerikalno korupcijo in se morajo še od klerikalcev pustiti blatiti. Zadnje čase namreč »Pravica« nima drugega pisati ko blatiti »bernotovce« in »komuniste«, mesto da bi se borili proti korupciji v lastnih vrstah.

Da bi nas pri oblastvih še bolj oblatili, so pisali v svojih listih, da se v Škalah »komunisti« pripravljajo na volitve, čeprav jim je bilo znano, da je KDZ v Škalah kandidirala popolnoma samostojno pri občinskih volitvah.

Toliko za danes, drugo se pa pozneje dogovorimo.
Volilec občine Škale.

Agitacija za alkohol!

Sredi oktobra t. l. sem izročil tajniku prosvetnega oddelka DZ g. Štuklju vlogo s 50 podpisi, da naj bi bila čitalnica odprta tudi ob nedeljah in praznikih popoldne do 21. ure in to iz sledečih razlogov:

a) Večinoma imajo mladi delavci stanovanje kot podnajemniki. Torej so prisiljeni biti ves prosti čas v gostilni, kavarni ali v kinu, kar vpliva slabo na mlade delavce in tudi dijake. b) Posebno delavcem iz okolice je obisk čitalnice mogoč skoro samo ob nedeljah in praznikih.

Ker so sobe zakurjene že dopoldne, bi DZ pri tem ne imela posebnih stroškov. G. Štukelj mi je rekel, da bo težko kaj, ker Delavska zbornica nima kredita za osebo, ki bi pazila na red. Zato smo dobili človeka, ki bi bil pripravljen brezplačno paziti na knjige, revije, časopise in šah, knjižnica pa bi bila zaprta.

In sedaj so mi odgovorili:

Da nimajo kredita, da pa so za to, da bi bila čitalnica odprta. Toda šele drugo leto. In da moj razlog

ne drži, da delavci iz okolice nimajo časa razen ob nedeljah in praznikih, ampak, da šteje knjižnica že 1000 članov.

Vidite delavci, že to dokazuje, kako potrebno je, da bi bila odprta tudi ob omenjenih dneh. Kako vendar more iti 1000 obiskovalcev v čitalnico, če je prostora za 60 ljudi. Tako se je zgodilo, da nas lastna po imenu delavska institucija poganja v gostilne.

V alkoholu spočiti,
v alkoholu živeti,
v alkoholu umreti!

December 1927.

Valentin Jamnik.

Za Fritzovo rodbino na nabiralno polo št. 155, nabirali dekalisti v Trbovljah: Anton Mastnak 3, Jožef Zupan 10, Franc Fogrič 10, Ivan Zupan 6, Nečitljiv 5, Jožef Varga 5, Joško Delučast 10, Jože Stepančič 3, Ivan Ferlič 2, Delučast 3, Franc Ogrin 3, Jože Sbogar 2, Ferdo Zakonjšek 4, Franc Lorber 2, Ivan Hlastan 2, Jakob Božič 8, Požun 8, Avgust Rožič 3, Franc Slapšak 1. 5, Brezposelni, 2, Alojzija Slapšakova 6. Skupaj 102 Din.

16. decembra — 2400 izvodov.

Drva in premog priporoča **M. Hiti, Ljubljana**, Ahac-leva cesta šte. 10.

Sprejemem sodarskega pomočnika,

ki se čuti večšega in sposobnega vsakega dela te stroke. Nastopi lahko takoj proti primerni plači pri: **Matjaž Škripec**, sodarski mojster v Čakovcu, Luke Puriška ul. 1.

Stružnik (Hobelmaschine)

na prodaj. Dobro ohranjen. Širokost valja, oziroma dolgost rezila 40 cm. Stojalo dobre konstrukcije, leseno. Miza natančno stružena iz litega železa.

Cena 3000 Din. Kje, pove uprava »Napreja«.

Tvornica dežnikov in solnčnikov

L. MIKUŠ, Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Ustanovljeno leta 1839.

Delavcem

ni treba več kupovati od svojih nasprotnikov

kruha

ker ga lahko dobijo v vsaki količini, boljše kakovosti z večjo težo

po ceni!

V Celju in okolici se pošilja kruh tudi na dom.

DELAVSKA PEKARNA

Splošne produktivne zadruga »Napreja« v Celju.

Prodajalna: Ljubljanska c. 10, obrat: Gabrje 107.

Istotam se dobijo raznovrstni keksi, prepečenec »Delo«, kolači, makove in orehove pitice ter v Celju zelo priljubljeni opotičeni roglički ter raznovrstno pecivo. Sprejema se kruh v peko za Din 1:50 od komada brez razlike velikosti in teže.

Delavska moč je v zavednosti!

Triko-perilo

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za solarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni, žepni robci, palice, vilice, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri trdku

Josip Petelinc
Ljubljana,

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Najnižje cene! Na veliko in malo.

Naročajte in širite
»Napreja«!



Bolni na pljučih!

Tisoči že ozdravljeni!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi

umetnosti hranjenja

ki je že mnoge rešila. Ona pomaga pri vsakem načinu življenja hitro premagati bolezen. Nočno potenje in kašelj preneha, telesna teža se poveča in po splošni polaganosti zapnelosti ustavi bolezen.

Resni moške

zdravniške vede potrjujejo prednost moje metode in jo radi priporočajo. Čimprej začnete z mojim načinom hranjenja, tembolje.

Popolnoma zastoni

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega znanja. Ker bo moj založnik razposlal skupno samo 10.000 izvodov brezplačno pišite takoj, da boste tudi vi med srečnimi prejemniki te knjige.

GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln, Ringbahnstrasse 24, Abt.: 868.

Prehlada Vas očuvajo

snežni čevlji znane svetovne znamke „RIGA QUADRAT“, katere prodajamo

izključno mi, za ceno Din 199^{.-}

moške galoše „ 129^{.-}

ženske galoše „ 99^{.-}

